

наслідний і по життєвий (до його повноліття управляє державою регент і регентська рада). Вибори нового монарха переважно проводяться в тому випадку, коли припиняється династія. Разом з цим в сучасних умовах є такі монархи, де голова держави не по-життєвий і не наслідний, а перевибирається через певний проміжок часу. Така система існує в Малайзії і Об'єднаних Арабських Еміратах, своєрідних федеративних виборчих монархіях. В кожній з цих держав голова держави переобирається раз в 5 років. Це зближує голову держави – монарха з президентом, а монархічну форму правління з республіканською. Одна обидві держави залишаються монархіями, бо головою держави не може бути вибраний будь-який громадянин, який задовольняє виборчі кваліфікації і вимоги для президента, а тільки один з “місцевих монархів” – правителів складових частин федерації.

Отже з вище сказанного можна зробити висновок, що у ряді держав досить ефективно функціонують нетипові форми правління. У них поєднуються риси республіки і монархії (Малайзія), абсолютної і конституційної монархії (Кувейт), президентської та парламентської республіки (Колумбія).

У розвинених країнах, а іноді і в державах, що розвиваються на основі демократизації політичних режимів практично втрачені відмінності між монархією і республікою. За своїм характером монархії у Великобританії або Японії мало чим відрізняються від республік Франції чи Італії. У змішаних і «гібридних» формах правління втрачається жорсткість існуючих класифікацій і по юридичних ознаках.

Список використаних джерел:

1. Чиркин В. Е. Нетипичные формы правления в современном государстве// Государство и право. – 1994 – № 1.
2. Чиркин В. Е. Государствоведение: Учебник / В. Е. Чиркин. – М. : Юристъ, 1999, 384 с.
3. Иванов В. Формы правления и политического режима. В поисках нового содержания // Логос. – 2008 N 6. - С. 121-155
4. Теория государства и права. Хрестоматия / В. Н. Хропанюк.- М., 1998, 384с.
5. Конституционное право Зарубежных стран. Учебник в 2 - х томах - М.: изд. БЕК, 1995.
6. Конституції нових держав Європи та Азії / За ред. Шаповала В.М. К.: Укр. Правн. Фундація. Право, 1996. –476 с.
7. Конституційне право зарубіжних країн: Навчальний посібник/ За заг. ред. В.О. Ріяки. - 2-е вид., допов. і перероб. - К.: Юрінком Інтер, 2007. - 544 с.
8. Международное право [Текст] : учебник / под ред. Н. Т. Блатовой. - М. : Юрид. лит., 1987. - 544 с.

Іваненко О.В. - доцент кафедри цивільного права і процесу Юридичного інституту Національного авіаційного університету, к.ю.н.

ЕЛЕМЕНТНИЙ СКЛАД МЕТОДУ ЗАГАЛЬНОЇ ТЕОРІЇ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА: ОКРЕМІ ПИТАННЯ

Актуальність заявленої проблематики обґрунтовується тим, що будь-яка галузь знань, яка претендує на визнання себе наукою, повинна крім таких обов'язкових атрибутів як предмет та об'єкт пізнання, створити з урахуванням специфіки останніх сукупність приватних методів, які використовуватимуться нею задля отримання необхідних та істинних знань. На сьогоднішній день гостро постає питання про те, що кожна наука, а загальна теорія держави та права є саме такою, повинна мати власний метод пізнання, тобто сукупність прийомів, способів пізнання, творче використання яких значно розширює межі можливостей суб'єкта пізнання досягти істини, отримати глибинні, об'єктивні емпіричні та теоретичні знання [1, с.28].

На підтвердження тези про необхідність формулювання та плідного використання методу

загальної теорії держави та права, можна навести однозначну позицію Л.А.Луць, яка неодноразово звертала на це увагу наукового товариства та запропонувала зазначений метод розглядати як спосіб пізнання державно-правових явищ, що складається із системи прийомів, за допомогою яких виявляються загальні закономірності їх виникнення, функціонування та розвитку [2, с. 9].

Ми у подальшому пропонуємо виходити із розуміння методу загальної теорії держави та права як такого її обов'язкового елементу, який візуалізується як надзвичайно складна система прийомів та методів наукового пізнання предмету даної науки, що характеризується складними внутрішніми взаємозв'язками між зазначеними компонентами.

Отже, якщо дотримуватися позиції про те, що метод загальної теорії держави та права є складноорганізованою системою, то конче необхідним буде чітко визначитися із її елементним складом та взаємозв'язками між складовими компонентами зазначеної системи.

Зазвичай аналіз юридичної літератури в узагальненому вигляді дозволяє класифікувати методи наукового пізнання на такі основні види як загальний діалектико-матеріалістичний метод; методи, які є загальними для переважної більшості наук, але розглядаються як спеціальні відносно загального методу наукового пізнання; приватноправові методи [1, с. 366]. Проте, ми переконані у необхідності внесення певних корективів у зазначену класифікацію.

До загальних методів, які використовуються усіма без винятку науками впевнено слід відносити такі як аналіз та синтез, індукція та дедукція, порівняння, експеримент, аналогія тощо. Зазначені методи є надбаннями логіки та стають у нагоді для вправного вирішення поставлених перед суб'єктом пізнання науково-дослідних завдань. Слід зауважити, що сукупність загальних методів, які сприймаються науковцями як наукові прийоми та використовуються у різних сферах наукового знання, містять якісно різні прийоми.

Поряд із логічними методами, мають місце й спеціальні методи (статистичний, математичний, кібернетичний, психологічний тощо), які базуються на здобутках певних наукових дисциплін та за допомогою яких, у разі виникнення такої потреби, видається можливим здійснювати дослідження певних аспектів та зв'язків правових явищ. На наше переконання саме зазначена специфіка відображає головну відмінність спеціальних методів наукового пізнання від логічних. Таким чином, у подальшому можна проводити диференціацію методів на загальні або логічні методи та методи спеціальні.

Головним та дискусійним питанням на сьогоднішній день залишається визначення поняття приватно наукових методів наукового пізнання, а також з'ясування їх елементного складу, адже визначити вичерпний перелік прийомів, використання яких обмежувалося б лише сферою юриспруденції, наразі не вдається.

Серед фахівців у галузі теорії держави та права прийнято вважати, що приватно науковими методами є формально-логічний та порівняльно-правовий методи [3]. Ми також дотримуємося аналогічної думки, обґрунтовуючи власну позицію наступним чином, а саме: критерії відмежування приватноправових методів від загальних (логічних) та спеціальних зумовлюються не стільки фактами їх застосування для пізнання явищ державно-правової дійсності, скільки зі ступенем їх модифікації, тобто пристосування або адаптування тих чи інших наукових методів до специфічних особливостей відповідних досліджень; важливим аргументом є те, що враховуючи багаторічний правовий досвід, зазначені методи піддалися творчій обробці, насичені специфічними правилами пізнання, а, отже, в теперішньому вигляді зазначені методи можуть бути використані виключно для потреб правової науки.

Якщо ж говорити про такі методи як кібернетичний, синергетичний, метод моделювання та інші, то наразі вони не мають настільки глибокої розробки для використання при вивченні явищ державно-правової дійсності, щоб можна було їх з упевненістю віднести до приватноправових методів наукового пізнання явищ державно-правової дійсності.

Резюмуючи зазначене вище, хотілося б запропонувати усю наразі існуючу у науковому правовому просторі множинність методів наукового пізнання явищ державно-правової дійсності звести до таких основних видів, а саме: діалектико-матеріалістичний метод; загальні (логічні) методи; спеціальні методи та приватноправові методи. На наше переконання, і у цьому ми солідарні з В.М.Сирих, саме зазначені види методів у своїй сукупності й утворюють метод

загальної теорії держави та права [1, с. 368]. До речі, тут слід додати, що у якості специфічних засобів пізнання, які властиві методу загальної теорії держави та права, слід розглядати поняття та категорії останньої, а також загальні закономірності виникнення, функціонування та розвитку державно-правових явищ, які дістали наукового обґрунтування.

Список використаних джерел:

1. Логические основания общей теории права: В 2 т. Т. 1: Элементный состав. – 2-е изд., испр. и доп. – М.: Юридический Дом «Юстицинформ», 2001. – 528 с.
2. Луць Л.А. Загальна теорія держави та права : [навчально-методичний посібник (за кредитно-модульною системою)]. – К.: Атіка, 2013. – 412 с.
3. Баскин Ю. Я., Фельдман Д.И. Международное право. Проблемы методологии. – М., 1971. – С.14; Радько Т. Н. Методологические вопросы познания функций права. – Волгоград, 1974. – С.91.

**Каритун О. - курсант 1 курсу
ННШФЕКП НАВС
Науковий керівник – Харченко Н.П., в.о.
ст. викладача кафедри теорії держави та
права НАВС к.ю.н.**

МЕНТАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ДЕМОКРАТІЇ В УКРАЇНІ

Демократія – політичний режим за якого єдиним легітимним джерелом влади в державі визнається її народ. При цьому управління державою здійснюється народом, безпосередньо (пряма демократія), або опосередковано через обраних представників (представницька демократія). Дане визначення розкриває зміст поняття дуже стисло, не може повною мірою його охарактеризувати. Демократія, в першу чергу – свобода. Можливість особи самостійно вирішувати і діяти, не маючи прямого впливу на себе.

На сучасному етапі переважна більшість країн визначає свій суспільно-політичний розвиток як демократичний. Насамперед, це країни з високим рівнем розвитку, де права і свободи індивіда є суспільною цінністю. Україна теж позиціонує себе як держава що прагне розвиватись відповідно до демократичних тенденцій. Та ситуація в суспільстві, у відносинах між його членами не завжди відповідає цьому. Схожої думки більшість дослідників, та й пересічні громадяни теж її підтримують.

З цього постає логічне питання, в чому причина цього? Як виходить що в державі де, фактично, кожен висловлює бажання жити в демократичній, соціально-правовій державі, відповідні принципи не втілюються в життя.

На мою суб'єктивну думку, найбільш логічна відповідь - це ментальна проблема українців.

Розглядаючи історичний аспект розвитку варто зазначити що наш народ здавна розвивався в демократичному дусі.

Започаткування певних демократичних традицій, які цілком відповідають характеру загальноєвропейської політичної еволюції в Україні відбулось за часів Київської держави. Виражається у формі укладання з новообраним князем угоди та складання останнім всенародної присяги. Всенародне «закликання» кандидата на княжий престол є практичною реалізацією сформульованої набагато пізніше ідеї народного суверенітету, адже саме громада виступає тут джерелом влади.[5]

Але в Київській державі, як форма прямої демократії, продовжує існувати й всенародне віче, що веде своє походження від племінних сходів в дофеодальний період. При розвитку феодалізму вічові збори і далі скликались.

Яскравим проявом демократизму слугують козацькі часи. Саме в цей період організація суспільства відбувалась на демократичних засадах, наскільки це було можливо в той період.

За часів козацької України (XVI – XVIII ст.) над генеральним урядом стояла військова рада